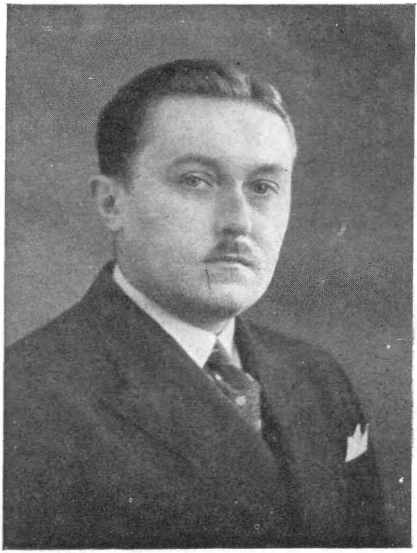

Miroslav Soukup

OD KUNĚTICKÉ HORY

ŠACHOVÉ UMĚNÍ

MÍSTO PŘEDMLUVY.

Vždyť zdá se mně, že k velikému dílu
jsem velkou vůli měl a celou sílu —
kam teď jen vzhlédnu — kvítí cizích polí —
jsem žebrák jen a chtěl jsem býti král ...

(Jan Neruda.)

1.

Časopis čs. šachistů

XII. 1922.

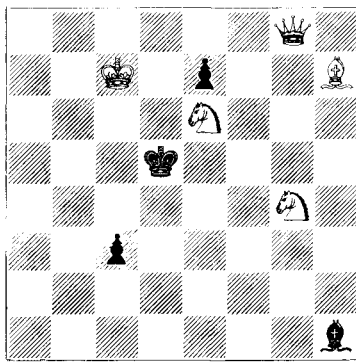

Mat 2. tahem.

1. Db8

2.

Časopis čs. šachistů

VI. 1923.

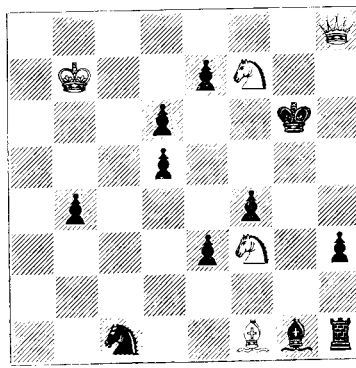

Mat 3. tahem.

1. Sb5 hr. 2. Jh6;
1. — K:f7 2. Se8†;
1. — Kf5 2. Jh6†;
1. — Jb3 2. Sd3†.

3.

Národní Politika

1924.

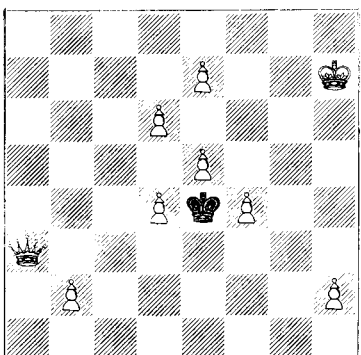

Mat 3. tahem.

1. e8-S Kd5 2.Dd3;
1. — Kf5 2. Df3;
1. — K:d4 2. Sc6;
1. — K:f4 2. Sg6.

4.

Prager Presse

1924.

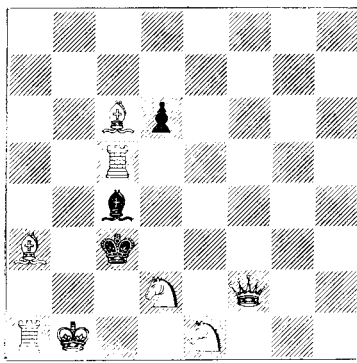

Samomat 4. tahem.

1. Sg2 d:c5 2. De3† Sd3†
3.Ka2 c4 4. Jb3; 1. — d5
2. Sf1 d4 3. Jc2 d3 4. Sc1.

5.

Národní osvobození

1924.

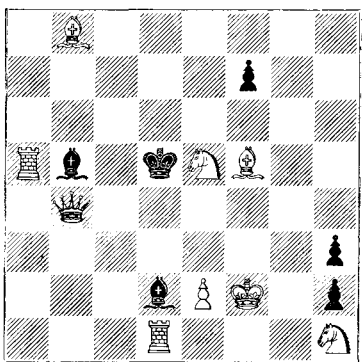

Samomat 4. tahem.

1. Sd7 f6 2. Jf3 f5 3. Sg3 f4 4. e4 †; 1. — f5 2. Kf1 f4 3. Jg4 f3 4. Jgf2.

6.

Prager Presse

1924.

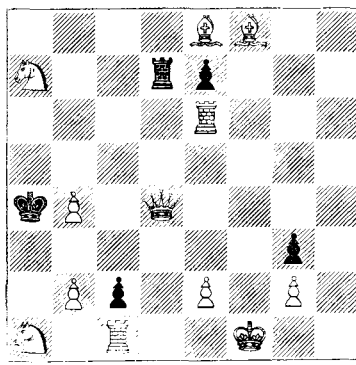

Samomat 4. tahem.

1. Vf6 hr. 2.V:c2 3.Dd1 4.Vc6†; 1. — e5 2.Dd2 e4 3.Ke1 e3 4.Vf1.

7.

Lidové Noviny

roční soutěž 1925, III. c.

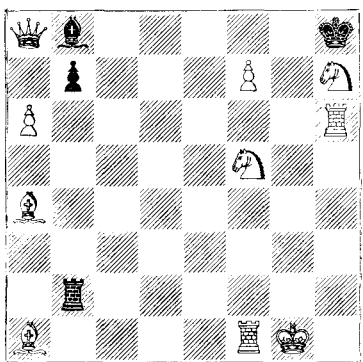

Samomat 4. tahem.

1. Vh2 hr. 2.Sc6 3.Sh1
4. Jf8†; 1. — b5 2.Kh1
3. Vg1 4. Jf6†.

8.

Národní Politika

1925.

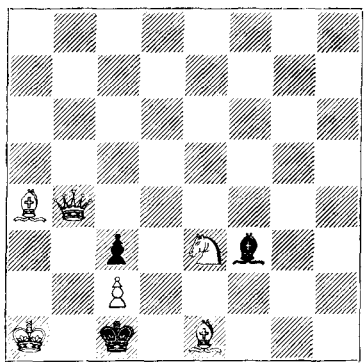

Samomat 7. tahem.

1. Sb3 Sd5 2.Sc4 Se6
3. Sd5 Sf7 4. Se6 Sg8
5. Sf7 Sh7 6. Sa2,

9.

Šachový Svět

1925.

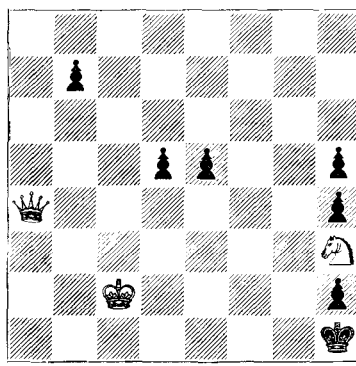

Mat 3. tahem.

1. Da7 Kg2 2. Df2 †;
1. — b6 2. Dg7 ;
1. — d4 2. D:b7 †.

10.

Slovenský Národ

1925.

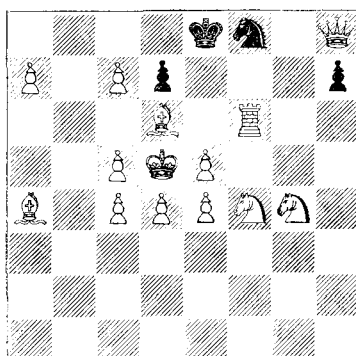

Samomat 5. tahem.

1. Jg6 h:g6 2. Dg8 3. De6†
4. a8-V† 5. Sc6; 1. — h5
2. Jh6 3. Je7 4. Ve6 5. Jc6†.

11.

Národní Politika

1926. (Opr.)

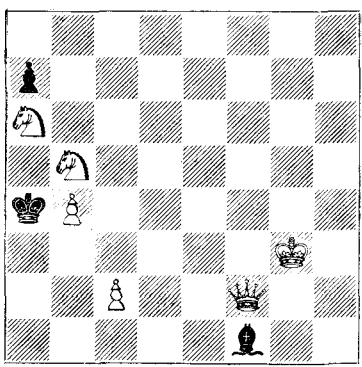

Mat 3. tahem.

1. Dg1 Sc4 2. Jc3†;
1. — K:b5 2. Dc5†.

12.

České Slovo

1926. (Opr.)

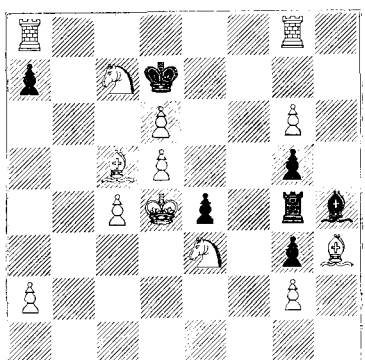

Samomat 5. tahem.

1. Vge8 a6 2. Ke5 3. Kf6
4. Ve5 5. Kf5; 1. — a5
2. Ve5 3. Je8 4. V:g5 5. Jf6†.

13.

Národní Politika

1931.

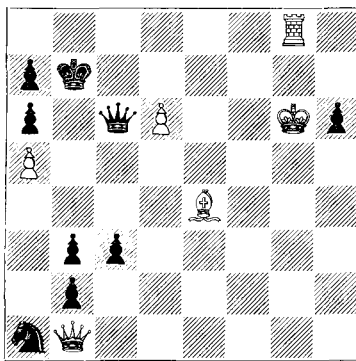

Mat 3. tahem.

1. Kh5 Jc2 2. Sh1;
1. — c2 2. De1.

14.

Národní Listy

1931.

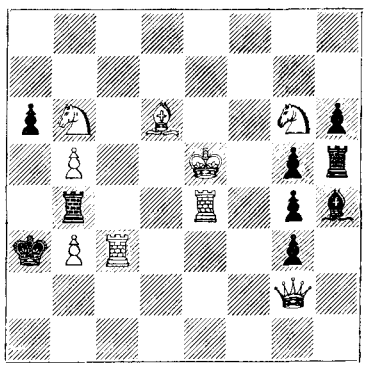

Samomat 4. tahem.

1. Kf5 a:b5 2. Vec4
3. K:g4 4. Kh3; 1. —
a5 2. Ve6 3. Ke5 4. Jf4.

15.

Národní Listy

1932.

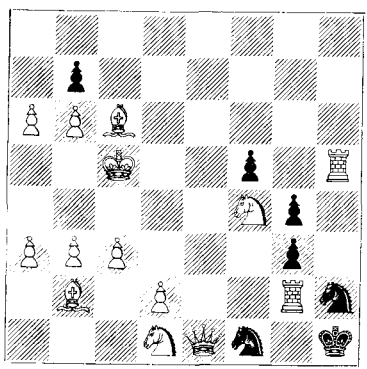

Samomat 5. tahem.

1. Kd4 b:c6 2. Ke5 3. Kf6
4. Kg5 5. Kh4; 1. — b:a6
2. Kd3 3. Ke2 4. d3 5. Sf3.

16.

Národní Politika

1932, 2. čest. uzn.

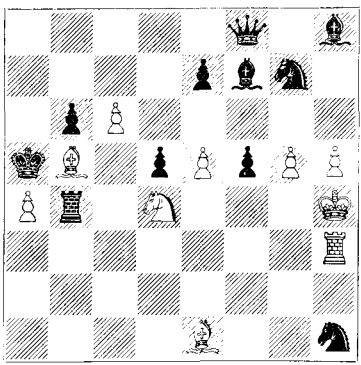

Mat 3. tahem.

1. Vg3 hr. 2. Vg4;
1. — J:g3 2. Kh3;
1. — Je6 2. Vb3.

17.

Československý Šach

II. 1932.

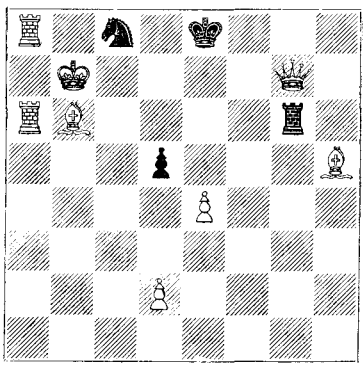

Samomat 4. tahem.

1. Va1 d4 2. Vc1 3. Vc7;
1. — d:e4 2. Ve1 3. S:e3.

18.

Československý Šach

X.-XI. 1932.

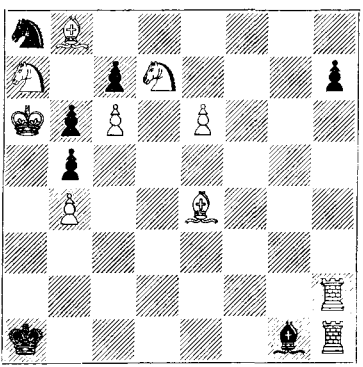

Samomat 5. tahem.

1. Je5 h6 2. Jf7 3. Jd8 4. Jb7;
1. — h5 2. K:b5 3. Kc4 4. Kd5.

19.

Československý Šach

X. - XI. 1932.

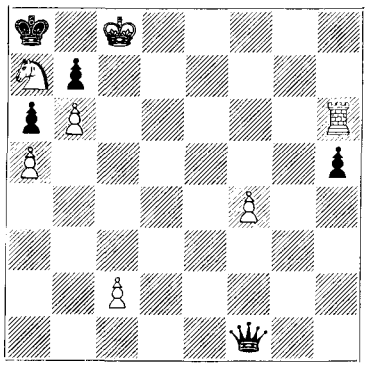

Bílý táhne a vyhraje.

1.Vh8 Da1 2.Vg8 Da2 3.Vf8 Da3 4.Ve8 Dd6 5.f5 h4 6.f6 h3 7.f7 h2 8.f8-D atd.

20.

Československý Šach

I. 1933.

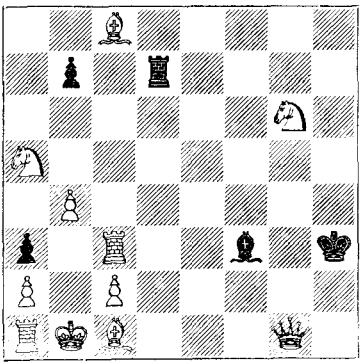

Samomat 5. tahem.

1.Ve3 b6 2.Jc4 3.Sd2 4.Kc1;
1. — b5 2.c4 3.V:a3 4.S:d7†.

21.

Československý Šach

II. 1933 (opr.)

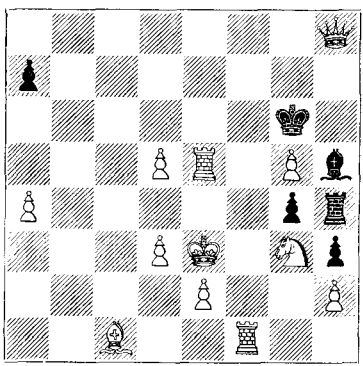

Samomat 3. tahem.

1. Ke4 a6 2. e3 3. Vf3;
1. — a5 2. Sf4 3. Kf5.

22.

Československý Šach

VIII. - IX. 1933.

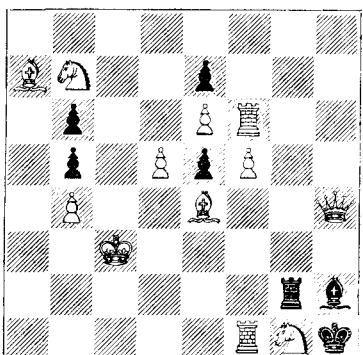

Samomat 5. tahem.

1. Jd6 e:d6 2. Jf3† 3. Vg6
4. J:e5† 5. Kd4; 1. — e:f6
2. Jc4 3. Jh3† 4. Dg3 5. Sd4.

23.

Československý Šach

XII. 1933.

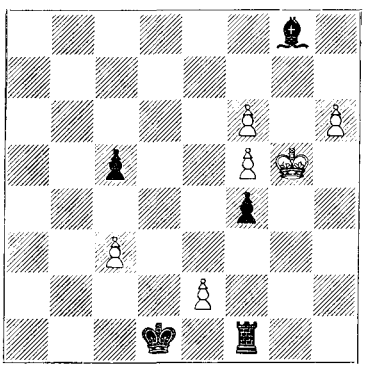

Bílý táhne a remisuje.

1. h7 S:h7 2. f7 Vg1† 3. K:f4 Vf1† 4. Ke3 V:f5 5. c4 Kc1 (jakk.) 6. f8-D V:f8 pat.

Adeverul Literar si Artistic,

mem. W.Paulyho 1934, I. cena.

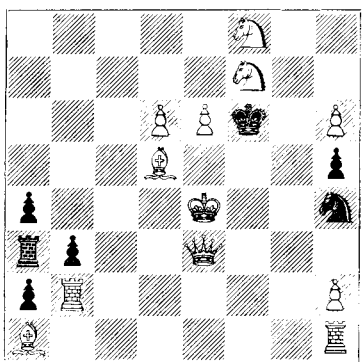

Samomat 5. tahem.

1. Sc6 Jg2 (g6) 2. Df3† 3. Ve1
4. Ve3 5. S:a4; 1. — Jf3 2. Df2
3. Vg1 4. Ke3 5. Ve2; 1. — Jf5
2. Vf1 3. Vf3 4. S: a4 5. Dd4†.

25.

České Slovo

1934.

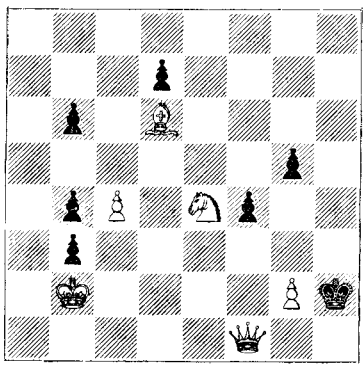

Mat 3. tahem.

1. c5 b5 2. g4;
1. — b:c5 2. S:c5;
1. — g4 2. S:f4†.

26.

Československý Šach

XI. 1934.

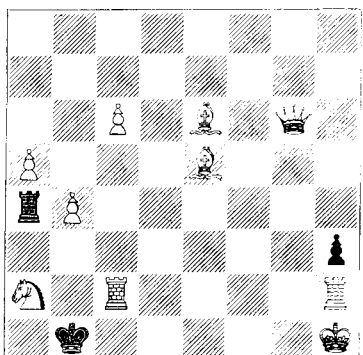

Samomat 4. tahem.

1. Sf6 V:a2 2. Vc5† 3. Dg1†;
1. — Va3,:b4:a5, 2. Vd, e, f2†
3. Sg5 4. Vd, e, f1†.

27.

Národní Politika

1935.

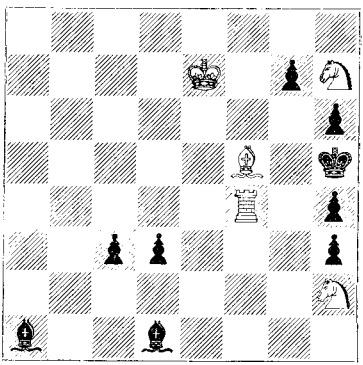

Mat 3. tahem.

1. Vd4 hr. 2. Vd6;
1. — g6 2. Vg4;
1. — c2 2. Kf7.

28.

Československý Šach

XII. 1935.

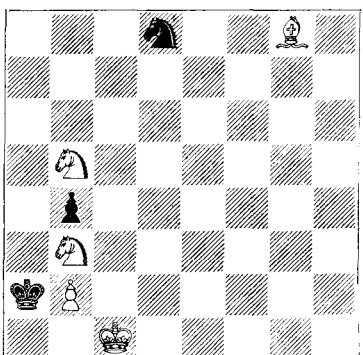

Mat 3. tahem.

1. Jd4 Jf7 2. Sh7;
1. — Je6 2. J:e6;
1. — Jc6 2. Jc2.

Turnaj „Jas“ 1935

1. čest. uzn.

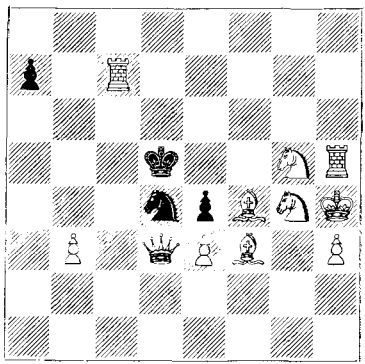

Samomat 3. tahem.

1. Vb7 hr. 2. D:e4† 3. Df5†;
1. — Kc5 2. J:e4† 3. Jg3†;
1. — e:f3 2. Vc7 3. Df5†.

30.

Československý Šach

VIII.-IX. 1936.

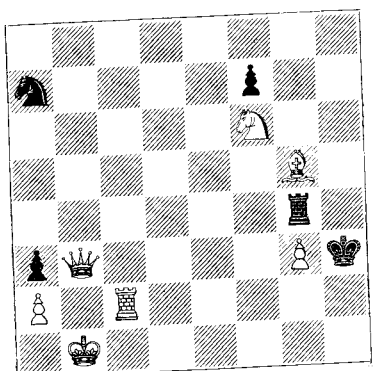

Mat 3. tahem.

1. Ka1 hr. 2. Df3;
1. — V:g3 2. Sf4;
1. — Ve, d4 2. g4 †.

31.

Československý Šach

X.-XI. 1936.

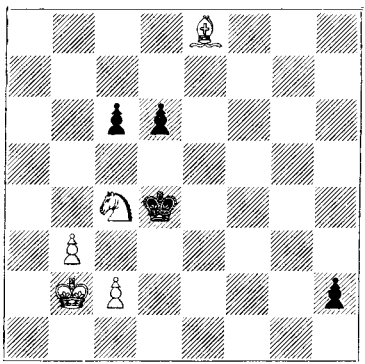

Bílý táhne a vyhraje.

1. c3† Kc5 2. b4†
K:c4 3. S:c6 d5
4. Sb7 a vyhr.

32.

Československý Šach

II. 1937.

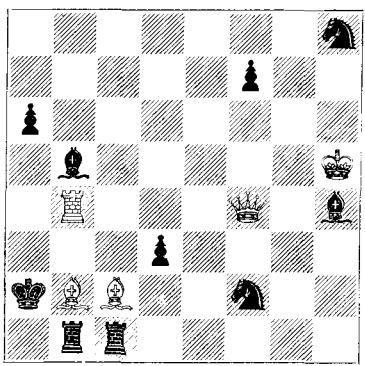

Mat 3. tahem.

1. Dd6 Sc4 2. De5;
1. — V:b2 2. D:a6†;
1. — V:c2 2. Va4†.

33.

Die Schwalbe

1937.

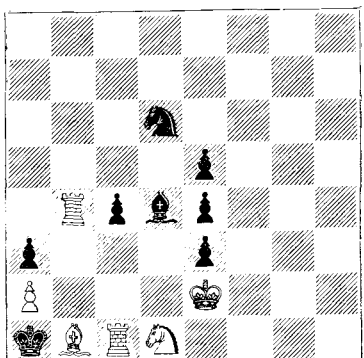

Mat 3. tahem.

1. Vb5 J:b5 2.Sd3†;
1. — c3 2. Sc2†;
1. — Sb2 2. J:e3.

34.

Šachmaty v SSSR

1937.

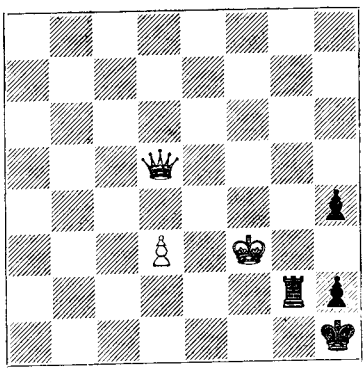

Mat 3. tahem.

1. Db7 Vg7 2. D:g7;
1. — h3 2. Ke3;
1. — Vc2 2. Db1†.

35.

Šachmaty v SSSR

1937.

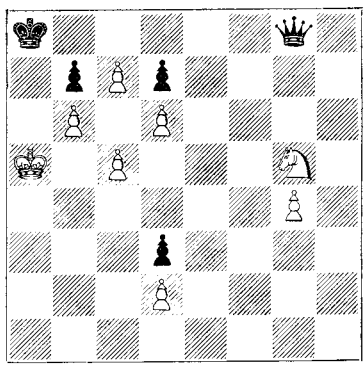

Bílý táhne a vyhraje.

1. Jf7 Dh8 2. Je5 Dg8 3. Jc4 Dh8 4. Jb2 Dg8 5. Ja4 Dh8 6. g5 Dg8 7. g6 Df8! 8. Jc3 Dg8 9. Jd5 s násl. g7 a Je7.

36.

Die Schwalbe

1937.

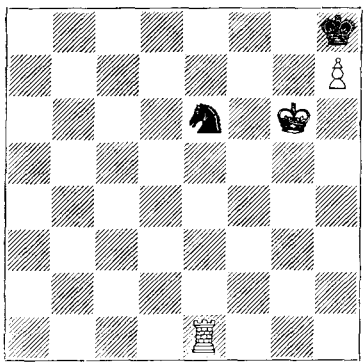

Mat 4. tahem.

1.Ve5 Jf8† 2.Kh6 Je6 3.Vf5.

37.

Die Schwalbe

1937.

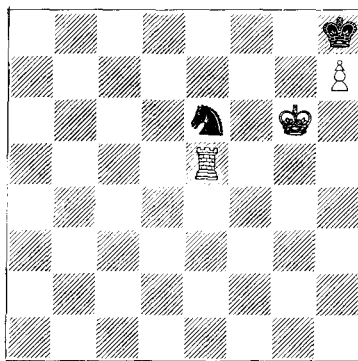

Mat 4. tahem.

1.Va5 Jc7 2.Vf5 Je6 3.Kh6.

38.

Národní osvobození

1938.

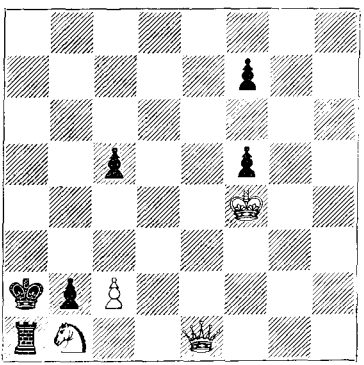

Mat 3. tahem.

1. Dd1 f6 2. c4;
1. — c4 2. Jc3†;
1. — V:J 2.Dd5†.

39.

Národní osvobození

roč. soutěž 1938, 3. pochv. zm.

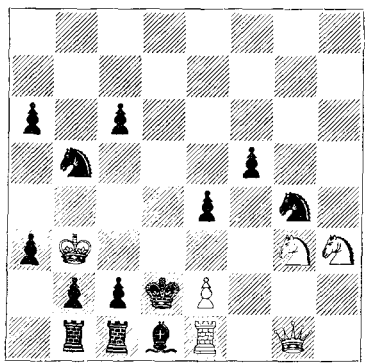

Mat 3. tahem.

1. Db6 hr. 2. Da5†;
1. — Jh6 2. Jf1†;
1. — K:e1 2. Da5†.

40.

Československý Šach

I. 1938.

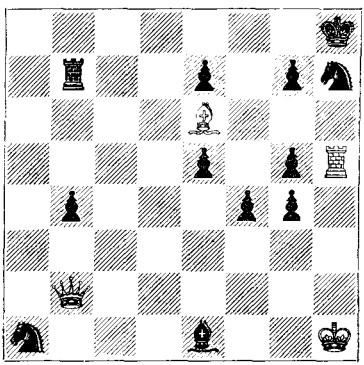

Mat 3. tahem.

1. De2 hr. 2. De4;
1. — g3 2. V:h7 †;
1. — Sc3 2. Dh2.

41.

Groš

1938.

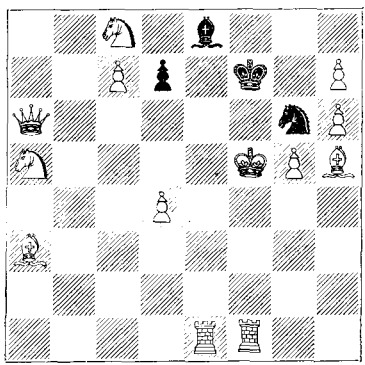

Samomat 5. tahem.

1. Jb6 d6 2. Ke4† Ke6
3. Sg4† 4. Kd5†; 1. —
d5 2. Ve7† 3. Vf7† 4. Jd7.

42.

Groš

1938.

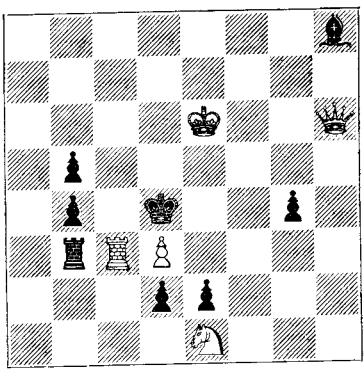

Mat 2. tahem.

1. Df8.

43.

Moravskoslezský deník

1938.

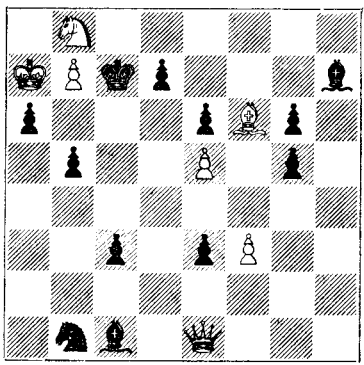

Mat 3. tahem.

1. De2 hr. 2. Dd3;
1. — d6 2. Dh2;
1. — d5 2. J:a6†.

44.

Prager Presse

1938.

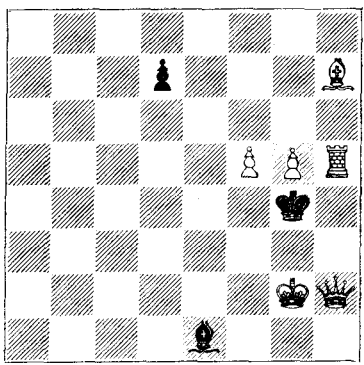

Mat 3. tahem.

1. Dd6 hr. 2. Dd1 †;
1. — K:h5 2. Df4;
1. — Sc3 2. Dg3 †;
[1. — Sf2 2. Sg6.]

45.

Čsl. Šach

XI. - XII. 1938.

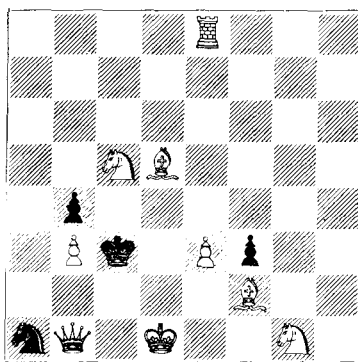

Samomat 5. tahem.

1. Vc8 J:b3 2. Se1 † 3. Je2 †
4. Kc1 5. De4 ; 1. — Jc2
2. Ja4 † 3. Vc3 † 4. Jb2 † 5. Je2.

46.

Šach

IX.- X. 1939.

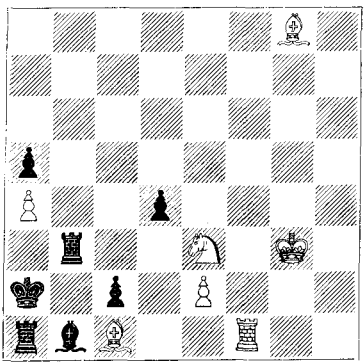

Mat 4. tahem.

1. Vf4 d3 2. Jd5 Vb2
3. Jc3†; 1. — d:e3
2. Vc4 Vb2 3. Vc3†.

47.

Národní Listy

1939.

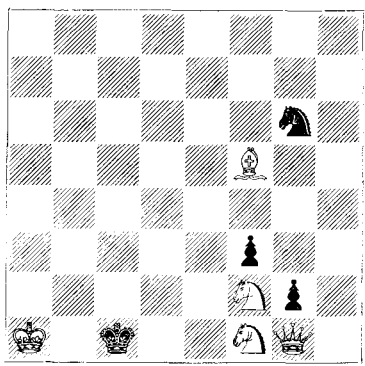

Mat 3. tahem.

1. Sb1 hr. 2. Jg3†;
1. — g:f1-J 2. Je4;
1. — g:f1-D 2. Dg5†.

48.

Šach

VII. 1939.

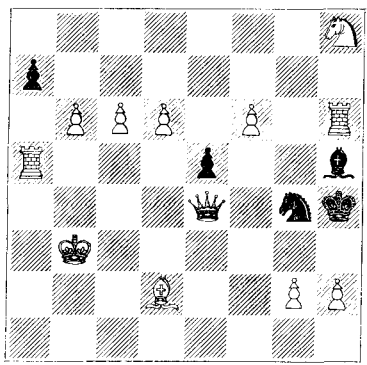

Samomat 5. tahem.

1. Vc5 hr. 2. Kc4 3. Kd5
4. Se1† 5. Jf7†; 1. — a:b
2. Vc1 3. Kc2 4. Kd1 5. De1.

49.

Šach

IX.-X. 1939.

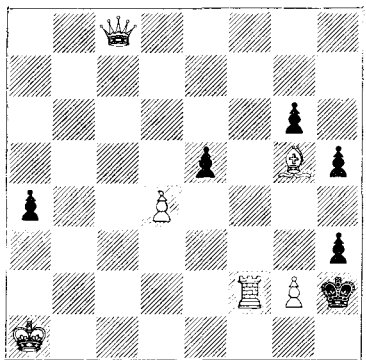

Mat 3. tahem.

1.Va2 hr. 2.g:h3†;
1. — h:g2 2.Dc2;
1. — e:d4 2.Sf4†.

50.

Originál.

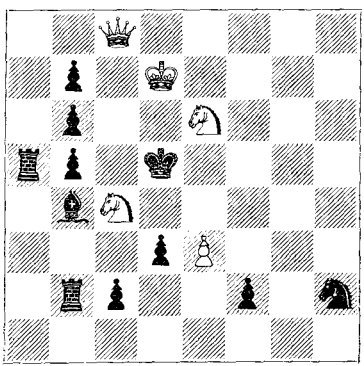

Mat 3. tahem.

1. Dg8 K:c4 2. Jg5†;
1. — b:c4 2. Jc5†;
1. — Ke4 2. Dg6†.

Ještě hrst paběrků,

originálů a vzpomínek.

51.

Národní Politika

1924.

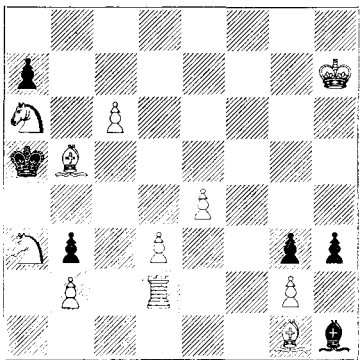

Mat 3. tahem.

1. Vf2 hr. 2. Vf5;
1. — g:f2 2. Sh2;
1. — h:g2 2. Vc2.

52.

Národní Listy

1932.

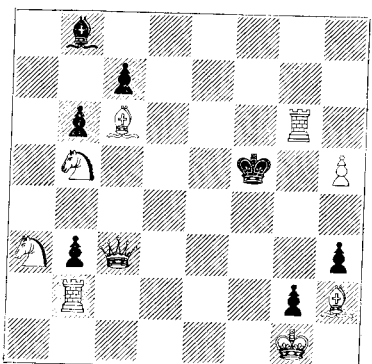

Samomat 5. tahem.

1.Jc2 Sa7 2.Dc5† 3.Jbd4†
4.Je3† 5.Vf2†; 1. —b:c
2.V:c2 3.Dc5† 4.V:c5†.

53.

Národní osvobození

1933.

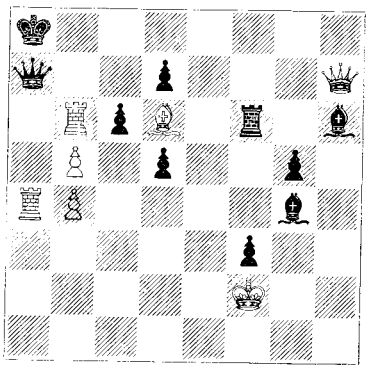

Mat 3. tahem.

1. Dd3 V:d6 (hr.) 2. Da3;
1. — Ve6 2. De3;
1. — D:a4 2. Vb8†.

54.

Čs. Šach

III. 1933.

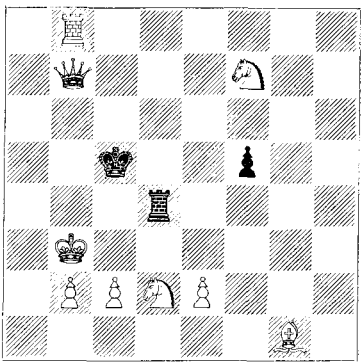

Samomat 5. tahem.

1. e4 f:e4 2. Ve8 3. Ve5 †
4. Kc3 5. S:e3 †; 1. — f4
2. Ka3 3. Jb3 † 4. Dd5 †
5. Ja5 †.

55.

Podkarpatské Hlasy

1936, I. c. (po opr.)

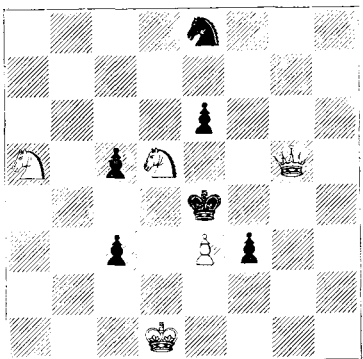

Mat 3. tahem.

1. Jc4 e5 2. Dg6 †;
1. — f2 2. Dg2 †;
1. — Jg7 2. Jf6 †.

56.

Čs. Šach

X. 1934. (S L. Knotkem.)

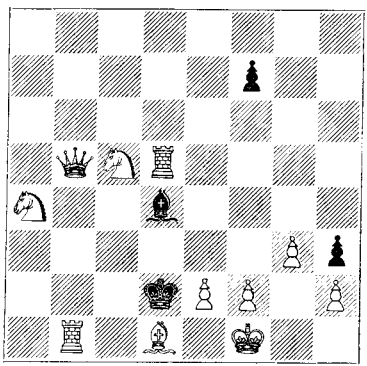

Samomat 5. tahem.

1. Dc6 f6 2. Sb3 3. Dh6†
4. e4 5. f4; 1. — f5 2. Je4†
3. Kg1 4. V:d4 (†) 5. Dh1.

57.

Šach v ČSR

II.-III. 1939.

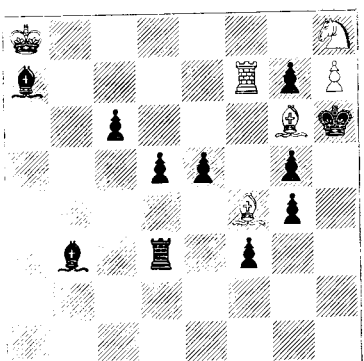

Mat 3. tahem.

1. Ve7 hr. 2. Ve6;
1. — d4 2. V:e5;
1. — Vd4 2. S:e5.

58.

Šach

III. 1940.

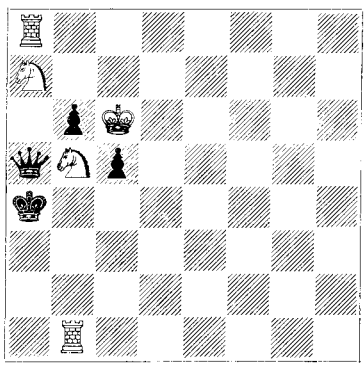

Mat 3. tahem.

1. Kc7 Da6 2. Jc3†;
1. — Db4 2. Jc8†;
1. — c4 2. Jc6.

59.

Šach

IV. 1940. (Srv. s čís. 19.)

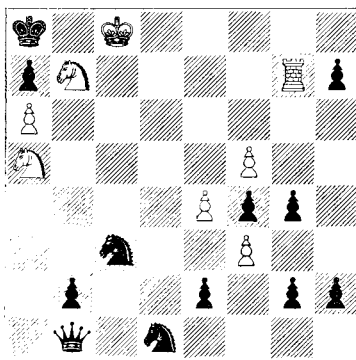

Bílý táhne a vyhraje.

1.Vg8 Da2 2.Vf8 Da3 3.Ve8 Da4 4.Vd8 Dd4 5.V:d4 e1D 6.Vd8 Dh4 7.Ve8 Dh5 8.Vf8 Dh6 9.Vg8 Dg7 10.V:g7 b1D 11.Vg8 Da2 atd. jako zpředu s násl. 15.— h1D 16.Vd8 atd.

60.

Náš rozhlas

1940.

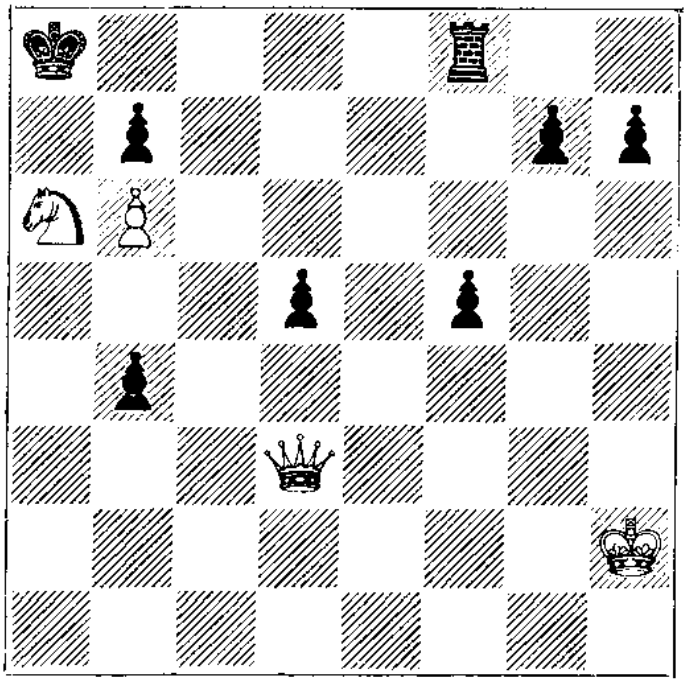

Mat 4. tahem.

1. De2 hr. 2. De5 3. Db8†;
2. — b:a6 3. Dc7;
1. — Vc8 2. Da2 Vc2† 3. D:c2;
1. — b:a6 2. D:a6† Kb8 3. Da7†.

61 A, B, C. Originály.

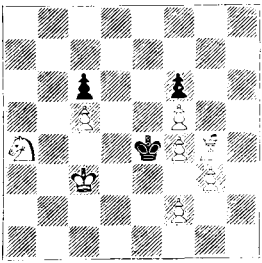

6≠

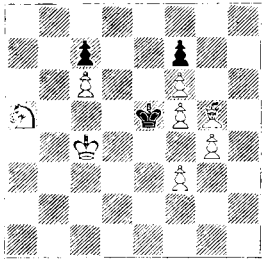

7≠

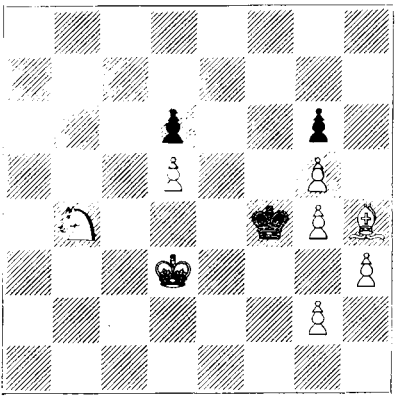

7≠

A. 1.Jb2 2.Jd3 3.Sh3 Kf3 4.g4 Ke2 5.Sg2.
B. 1.Jb3 2.Jd4 3.Jc2 4.Jb4 5.Sh6 K:f6 6.Jd5†.
C. 1.Ja6 2.Jc7 3.Je8 4.Jf6 5.Jg8 6.Je7 7.J:g6 ≠

62.

Originál.

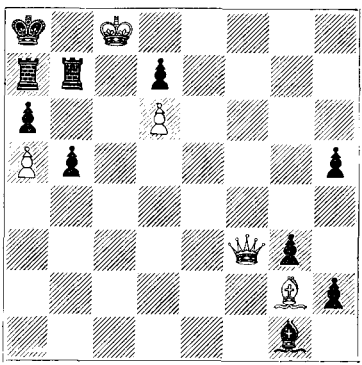

Mat 5. tahem.

1. Sh3 hr. 2. Dh1 3. Sg2
4. S:b7†; 1. — g2 2. Sf5
3. Se4 4. S:b7†.

63.

Originál.

Věnuji Ing Dr Janu Havelkovi.

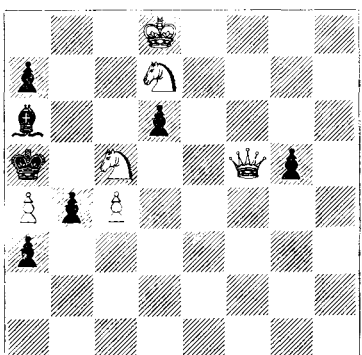

Mat 3. tahem.

1. De5 S:c4 2. D:d6;
1. — d:e5 2. Jb3 †;
1. — d:c5 2. Dc7 †.

64.

Originál.

Věnuji svému otci.

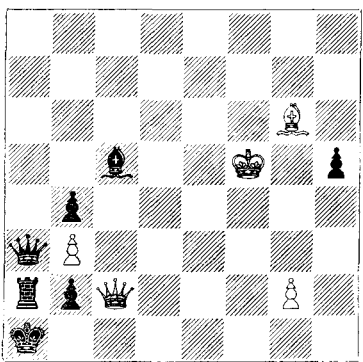

Mat 6. tahem.

1.Ke5 Sd6+ 2.Kf6 Se7+ 3.Kg7 Sf8+ 4.Kh8 Sg7+ 5.Kh7; 2. — Se5+ 3.Kg5 Sf6+ 4.Kh6 Sg5+ 5.K:h5; 1. — Sd4+ 2.Kf4 Se3+ 3.Kg3 Sf2+ 4.Kh2 Sg1+ 5.Kh1; 3. — Sf4+ 4.Kh4 Sg3+ 5.Kh3,

VZPOMÍNÁM

Jako studentík pardubského gymnasia vídal jsem v létě svého tatínka hrávat šachy se sousedem na zahradě našeho domku. Tatínek byl vůbec všeumělec: malíř, včelař, fotograf, zahradník, zedník, truhlář, králíkář, elektrikář — a pošťák. Všechno najednou a pořád — krom té pošty, to se rozumí — dělat nemohl; přesedlával chutě z jednoho koníčka na druhého (k nevelké radosti mé nebožky maminky, protože to leckdy stálo peníze) a jeho šikovné ruce, čeho se dotkly, všechno hravě zdolávaly. Všelijaké přístroje si vyráběl sám, knihy vázal, zahrádku udržoval v náramném pořádku a kolik jeho olejomaleb běhá po světě, ví už jen milý Pánbůh. Malování — to byla, myslím, jeho záliba nej-

trvalejší a ta ho drží dodnes, kdy už „procul negotiis" shledává po ztichlém domě trosky svých někdejších výrobků, pokud si je děti, rozprchlé z domova, neodnesly na památku.

Někdy v roce 1920 popadly tatínka šachy. Šel na to — jako vždy — s neodkladným rozmachem. Přemluvil několik sousedů „za vodou" (jak se v Pardubicích říká části města za řekou Chrudimkou) a spolu s nimi založil šachový spolek v restauraci u Zlaté Štiky. Hlavním sídlem šachového života byl tehdy hotel Veselka, kde se scházela hráčská elita; u nás „u Štiky" to byla jen druhořadá garnitura, ale za to ovzduší sousedštější. To bylo zase něco pro tatínka! Figurky, skřínky, tabulky, hodiny — znova plno rukodělné práce, bez níž tatínek jakoby

nemohl žít. Pro samou starost o tyhle věci, které tvoří hmotný základ každého šachového spolku, myslím, že to v praktické hře daleko nepřivedl. Ale tatínkovi stačilo uspokojení, že jeho nástěnná šachovnice byla předmětem obdivu a že jeho šachové hodiny byly opravdu k potřebě, když se zastavovaly a rozbíhaly pomocí posuvné hůlky, kterou sestrojil. Měl později velkou zásluhu o založení Východočeské šachové župy, jejímž byl prvním předsedou.

Asi v té době mě — sextána — naučil tatínek hrát šachy a půjčil mně svého Dufresna z Reklamky, kterého měl už drahná léta — v knížce té je jeho rukou připsáno datum 1906 a mám ho proto v podezření, že jeho šachové působení po roce 1920 bylo asi jen recidivou

jeho dřívějšího zanícení.

Jakým skoro mystickým kouzlem jsou v mých vzpomínkách obestřeny moje první šachové začátky! Do sešeřelého podkrovního pokojíku přicházeli ke mně velicí mrtví — Čigorin, Pillsbury, Mason, sedávali za šachovnicí a já jim přivolával se stránek starého Dufresna jejich zašlé myšlenky, zakleté v řádcích notace. Přehrávati dávné šachové partie — to mne tehdy dojímalo a rozechvívalo až k jakési hrůze; vnímal jsem, kterak právě na toto postavení šachových figur zíralo v jistém okamžiku minulého století za duševního napjetí dvé párů lidských očí ve vousatých obličejích — a já ty oči viděl, nechal jsem figurky rozestavěny a rychle seběhl dolů k našim. Ty partie byly mně vskutku „takť jako zemřelých myšlenka po-

slední, tak jako jméno jich, pradávných bojů hluk…“

A jako student, umějící hrát šachy, mohl jsem za tatínkem večer do spolku. To byly slavné večery! Sousedé seděli za řadou šachovnic, tatínek obětavě cinkal nožem na tácek a vytrvale volal: bílý teď, černý teď, figurky klepaly o prkna, modravý kouř kroužil nad roztodivnými posicemi, veselé poznámky byly vrhány na protivníka a vraceny pohotově zpět — tyhle chvíle u šachu už jsem pak marně hledal ve světě. Nevrátily se, protože byly první, protože to bylo u nás, protože jsem byl ještě velmi, velmi mlád…

Pak přišly slavné doby spolku — hostily se cizí kluby a konaly se zájezdy na meziklubovní šachové zápasy. Množství nových dojmů pro šachového nadšence, jímž jsem se

již neodvolatelně stal. Pardubicům nadcházela tehdy zlatá doba šachu. Hrálo všechno: studenti z gymnasia i reálky, profesoři propagovali šach ve svých třídách a sami šli příkladem napřed, footbalisti hráli šachy, počet místních spolků se rozšiřoval, založila se rubrika v místním časopisu. Takovou dobu prožije každé město a obec jen jednou. A v tom čase, asi uprostřed léta 1922, zjevila se mně šachová úloha.

Ke „Zlaté štice" docházel mladý, vysoký hoch, studující techniky, který o prázdninách využíval času, aby získal praksi v továrně „Telegrafia". Hrával šachy výborně, ale kupodivu — někdy si odsedával, sám v jakési posici hloubal a figurky přestavoval. V mém i jeho věku bylo vzájemné seznámení snadné: Jan Havelka a zkouší prý dodělat

úlohu, jejíž námět mu dal jeho otec v Praze. Úlohu? Ano — ten mat a ten a ještě jeden je v ní, ale úvodník nejde a jedna varianta má duál, který nesnadno odstranit... Záplava nových pojmů se na mne vyřinula, s nimiž jsem se dosud nesetkal a nevěděl si s nimi rady. Přisedl jsem, poslouchal ochotný výklad milého společníka — a byl jsem chycen, nadobro uchvácen tisícerými nitkami jemného předíva úlohových kombinací, abych jich už nikdy se sebe nesetřásl. Úlohy — to jsou tedy ty obrazce, které jsem vídal na prvních stránkách šachového časopisu a jež jsem vždy před tím rychle přelistoval, abych se dostal k partiím! Zimničné přání mnou zatřáslo: což kdybych já sám udělal úlohu? Nová tvář šachu se mně zjevila, z počátku mlhavá, ale pak rychle se

jasnící. Udělat úlohu — bylo moje pevné, ač málo uvážené předsevzetí. Trochu těch rychle nasbíraných vědomostí o zásadách skladby — nesmí se dát hned šach a mají v tom být aspoň tři maty — stačilo, abych za několik dní při večerní schůzce postavil před svého učitele cosi, co podle mého přesvědčení bylo jistě úchvatnou dvojtahovou kombinací. Postavil jsem úlohu podle velikého, pečlivě ručně vykresleného diagramu a s napjetím se zahleděl na svého společníka. A prosím — on ji řešil! Pýcha mnou třásla, moje úloha se řeší! Jako jiní jsou spisovateli čtenými, komponisty hranými, tak já jsem problemistou řešeným! Nu, rozřešil ji, toť se ví, a nějak podezřele brzy, něco pochválil, něco vytkl — a já byl šťastným úlohářem, tmavou ulicí domů jsem

běžel s rozpálenou hlavou a sliboval si, že musím, musím skládat dál a číst svoje jméno vytištěno nad tím kouzelným čtvercem... Sicut erat in principio et semper.

Na počátku všeho stál ovšem tatínek — kdyby nebyl někdy v roce 1920 oprášil svého starého Dufresna, byl bych možná dnes chodil kolem šachů netečně, jako jistě chodím kolem mnohých divukrásných a tajuplných věcí, jež obsáhnouti lidský život nestačí. Stal se ze mně — to dobře vím — jen velmi průměrný úlohář, ale úlohy otevřely mně spřízněný svět, mnohá přátelství a známosti jsem jimi navázal a pěkné chvíle při nich ztrávil.

Maličkým se snad někomu zdá být smyslem života zabývat se šachovými úlohami, ale není měřítka, co je velké a co malé. Vždyť i dílo

sebe užitečnější se může člověku ve chvíli skepse jeviti marným shonem a vždy číhá na nás někde skeptická otázka: „K čemu tohle všecko?" Aby tato malomyslnost nerozvrátila jakoukoliv naši práci, jest třeba hledat účel vyšší. Vzpomenu si vždy na staré heslo řehole Benediktinské, která nám v hojných manuskriptech — a snad i šachových — dochovala všeliké zkazky dávné lidské kultury. Heslo to zní: „Ut in omnibus glorificetur Deus! — Aby ve všem byl oslaven Bůh!"

Vytiskl

MIROSLAV SOUKUP

jako 5. svazek své edice

„ŠACHOVÉ UMĚNÍ“

v 50 neprodejných výtiscích,

z nichž tento má číslo

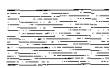

V Praze v prosinci 1940.